

การส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออก*

The Enhancing Attitude Towards Fruit Gardening Occupation for Matthiyomsuksa 3 Student in The Eastern Region of Thailand

สาลินี บุรณโกศล**
จันทร์ชลิ มาพุทธ***
สมหมาย แจ่มกระจ่าง****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออก 2) ส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและกิจกรรมส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 กิจกรรม เปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สถิติทดสอบ Mann – Whitney U-test และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสัมพันธภาพในอาชีพ ด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพ และด้านความพึงพอใจในอาชีพ อยู่ในระดับมาก และด้านความมั่นคงในอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง

2. การส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย

2.1 สร้างกิจกรรมส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ ลักษณะกิจกรรมมุ่งส่งเสริม 4 ด้าน คือ ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านความพึงพอใจในอาชีพ ด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพ และด้านสัมพันธภาพในอาชีพ ลักษณะกิจกรรมมี 4 รูปแบบ ได้แก่ โรงเรียนเป็นฐาน ครอบครัวเป็นฐาน ผู้ประกอบการเป็นฐาน และท้องถิ่นเป็นฐาน การเรียนรู้ทัศนคติ ประกอบด้วย การสร้างความรู้ความเข้าใจ การสร้างความตระหนัก การสร้างการเห็นคุณค่า และประโยชน์ และการปฏิบัติ

2.2 การนำกิจกรรมไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ พบว่า หลังการนำกิจกรรมไปใช้นักเรียนกลุ่มทดลองมีทัศนคติสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า

ด้านความมั่นคงในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีในเรื่อง รายได้ที่ อาหาร สิ่งแวดล้อม การมีที่ดินเป็นของตนเอง และการท่องเที่ยว

*คุชภินิพนธ์ปรัชญาคุชภินิติต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรปรัชญาคุชภินิติต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ภาควิชาการอาชีวศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

****อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ภาควิชาการอาชีวศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ด้านความพึงพอใจในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีเรื่อง ผลตอบแทนรายได้สูง ความพอใจในวิถีชีวิต และความพอใจที่มีการใช้ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ช่วยทำให้การประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ไม่มีความ สะดวกสบาย

ด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีเรื่องแบบอย่างการใช้ความรู้และเทคโนโลยี สมัยใหม่ในการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ แบบอย่างผู้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะแบบอย่างจากคนรุ่นใหม่ แบบอย่างจากสื่อเครือข่ายออนไลน์ และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

ด้านสัมพันธภาพในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีเรื่อง การมีสัมพันธภาพกับกลุ่มผู้ประกอบอาชีพทำให้ ได้รับความรู้ ความคิดมากขึ้นและเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการประกอบอาชีพทำสวนร่วมกับพ่อแม่ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the Mathayonsuksa 3 student's attitude fruit gardening occupation in the Eastern Part of Thailand. 2) activities development to enhancing the attitude fruit gardening occupation for Mathayonsuksa 3 student. The sample composed of 384 Mathayonsuksa 3 students in family fruit gardening occupation. The instrument used questionnaire and semi structure interview. The data analysis were percentage, mean, standard deviation and content analysis. Experimental group were 15 students and control group were 15 students. The instrument used 6 activities enhancing the attitude fruit gardening occupation for secondary student and questionnaire. The data analyzed by Mann – Whitney U-test and content analysis.

The research finding were as follows: :

1. the Mathayonsuksa 3 student 's attitude fruit gardening occupation the total is in high level, by aspects consisstensive were career relationship, career satisfaction, career role model in high level and the last is career security in middle level.

2. The enhancing attitude fruit gardening occupation for Mathayonsuksa 3 student

2.1 the activities to enhancing Mathayonsuksa 3 student's attitude fruit gardening occupation in 4 aspect ; career security, career satisfaction, career role model and career relationship. The activities have 4 model; school-based activities, Home-based activities, Entrepreneurial-base activity and local-base activities.

2.2 compare between experimental group and control group were sigfinicant at .01.

The result of content analysis were to :

career security dimension; student 's attitude are enhance incomes, utilized from food, environment, owner land and tourism.

career satisfaction dimension; student 's attitude are more in satisfaction of high incomes, way of life and satisfaction of used news knowledge and technology for occupation comfortable.

career role model dimension; student 's attitude are more in fruit gardening high knowledge and technology management, farmer successful pattern model, from young generation farmer pattern model, from media online networks and more self-confident to successful fruit gardening occupation.

career relationship dimension; student 's attitude are more in working in fruit gardening occupation with parent help family relationship are higher, the relationship with occupational group help more knowledge, more thinking and help together in career groups.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม การพัฒนาที่ไม่สมดุลทำให้อาชีพเกษตรกรรมไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร นโยบายการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 มุ่งการพัฒนาสู่ความ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้ความสำคัญกับอาชีพเกษตรกรรมมากขึ้น การประกอบอาชีพทำสวนผลไม้เป็นอาชีพหนึ่งที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของภูมิภาคตะวันออก เนื่องจากมีสภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพ ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ มีรสชาติเป็นที่นิยม (ปราโมทย์ ร่วมสุข, 2554, หน้า 28-29) จึงมีศักยภาพในการผลิตผลไม้ที่สำคัญของประเทศ นโยบายการพัฒนาภาคตะวันออก ทำให้เกิดโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (Eastern Sea Board Development program : ESB) จังหวัดชลบุรี และระยองกลายเป็นเขตอุตสาหกรรมสร้างรายได้สูงที่สุด ขณะเดียวกันได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและพื้นที่เกษตรกรรมในจังหวัดระยองซึ่งเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีศักยภาพในการผลิตผลไม้ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องดังนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเพื่ออนาคตของ ASEAN (Thailand's Eastern Economic Corridor (EEC) : The Special Economic Zone (SEZ) for the Future of ASEAN) ต่อยอดให้เป็นพื้นที่นำร่องการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมแบบก้าวกระโดด และกำหนดแผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ.2560-2564) (คณะกรรมการส่งเสริม การลงทุน, 2557) จังหวัดชลบุรี และระยอง ยังเป็นเป้าหมายการพัฒนาเขตอุตสาหกรรมหลักของประเทศ (Industrial Heart land) ส่วนพื้นที่เขตปกครองพิเศษพัทยา มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพรวมถึงการท่องเที่ยวเกาะเสม็ด เกาะช้าง และย่านธุรกิจเจริญระยองอัญมณี ส่วนจังหวัด จันทบุรี และจังหวัดตราด กำหนดให้คงสภาพเป็นเขตพื้นที่สีเขียว (Green land) มุ่งพัฒนาเกษตรกรรมเป็นเกษตรกรรมสมัยใหม่ การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ พัฒนาการผลิตที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ เพิ่มผลิตภาพการผลิตและพัฒนาเกษตรอินทรีย์รองรับกระแสการบริโภคปลอดภัยที่ได้มาตรฐานสากล ลดการใช้สารเคมี สร้างคุณค่า (Value Creation) ให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร สนับสนุนการแปรรูปผลไม้ (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) เป็นโอกาสของภูมิภาคตะวันออกในการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการพัฒนาเกษตรกรรมและธุรกิจการท่องเที่ยว

การปรับตัวในการส่งเสริมอาชีพจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการเตรียมความพร้อมให้การพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคตะวันออกเป็นไปในทิศทางเดียวกับความต้องการพัฒนาของประเทศความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ทำสวนผลไม้ที่มีจำนวนลดลงในระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ถึงปี พ.ศ.2556 (ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศกรมส่งเสริม การเกษตร, 2556) เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพมีจำนวนลดลงจากข้อมูลครัวเรือนเกษตรกรของสำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี ระยอง ตราด นอกจากนี้ผลการศึกษา โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า กลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-24 ปี มีแนวโน้มทำงานภาคการเกษตรลดน้อยลงหันไปประกอบอาชีพด้านการผลิตและการบริการมากขึ้น

(สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556) ต้องตระหนักในปัญหาจำนวนผู้ประกอบการอาชีพทำสวนผลไม้รุ่นใหม่ลดลงขาดผู้สืบทอด ขณะที่สังคมมีความต้องการกำลังคนเกษตรกรรมรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพพัฒนาอาชีพทำสวนผลไม้ไปสู่เกษตรกรรมสมัยใหม่หรือการเกษตรแบบก้าวหน้าที่ต้องนวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูงพัฒนาผลผลิตที่มีคุณภาพในอนาคต การส่งเสริมให้บุคคลเห็นคุณค่า เห็นความสำคัญและประโยชน์ของอาชีพทำสวนผลไม้ที่มีต่อตนเองและท้องถิ่น การสร้างภาคภูมิใจในท้องถิ่น บุคคลจะเกิดความรักความหวงแหนและรักษาสวนผลไม้ให้คงสภาพพื้นที่สีเขียวไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นการส่งเสริมให้ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพทำสวนผลไม้จึงเป็นความจำเป็นที่จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกรักหวงแหนในอาชีพ ซึ่งทัศนคติเกิดจากความเชื่อ การให้คุณค่าในอาชีพ ผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนที่ได้รับจากอาชีพมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกเข้าประกอบอาชีพโดยบุคคลจะเลือกอาชีพที่สามารถตอบสนองความต้องการและเกิดความพึงพอใจได้มากที่สุด (อำพล สุอำพัน, 2553, หน้า 753) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในช่วงอายุ 14-16 ปี นักเรียนจะมีจินตนาการเกี่ยวกับอาชีพที่มุ่งหวังในอนาคต ทัศนคติมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและยังไม่คงที่ (อารี พันธมณี, 2557, หน้า 71-72) ตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super (2012, pp. 53-60) ควรได้รับการส่งเสริมให้ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพทำสวนผลไม้เป็นอย่างยิ่ง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงตระหนักและเห็นความจำเป็นที่จะส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากยังไม่มีการศึกษาสำรวจเป็นการเฉพาะดังนั้นการศึกษาศึกษาทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ให้นักเรียนสืบทอดอาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียง
2. เพื่อส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10, 454 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ในภาคตะวันออกเฉียง จำนวน 58 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ จำนวน 384 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage random sampling) และการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ผู้ให้ข้อมูล บุคคลในครอบครัวผู้ประกอบการอาชีพทำสวนผลไม้ที่ประสบความสำเร็จ และมีผู้สืบทอดอาชีพ จำนวน 20 คน โดยใช้เทคนิคการบอกต่อ (snowball sampling) และการเลือกแบบเจาะจง

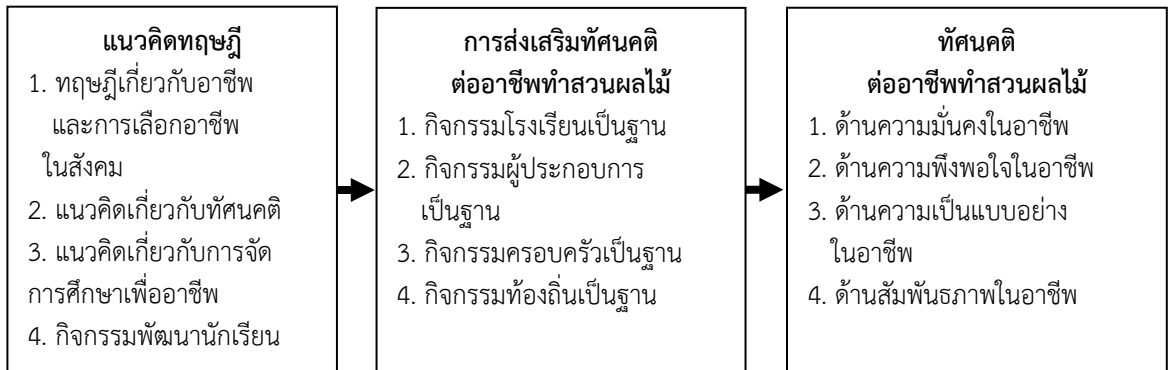
กลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ โรงเรียนชลบุรีราษฎร์เกษิก จังหวัดจันทบุรี และการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านความพึงพอใจในอาชีพ ด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพ และด้านสัมพันธ์ภาพในอาชีพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีกรอบแนวคิดดังนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.1 ศึกษาทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ ด้วยวิธีการเชิงปริมาณ

1.1.1 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านความพึงพอใจในอาชีพ ด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพ และด้านสัมพันธภาพในอาชีพ

1.1.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (1990, pp. 202-204) มีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .90

1.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยประสานขอความร่วมมือจากโรงเรียน เก็บข้อมูลและตรวจสอบด้วยตนเอง รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

1.1.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

1.2 ศึกษาการถ่ายทอดทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ในครอบครัว

1.2.1 สัมภาษณ์เจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลคือ บุคคลในครอบครัวผู้ประกอบการอาชีพทำสวนผลไม้ที่ประสบความสำเร็จ และมีผู้สืบทอด จำนวน 20 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้เทคนิคการบอกต่อ (Snowball sampling) เริ่มต้นการสัมภาษณ์โดยประสานความร่วมมือขอข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ จุดบันทึกขณะสัมภาษณ์ บันทึกเสียง ถอดความนำข้อมูลมาเรียบเรียง จัดระบบตามกรอบการศึกษา

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนา การสังเกต การจดบันทึก และดำเนินการเรียบเรียง และจัดระบบไว้เรียบร้อยแล้ว มาวิเคราะห์ ตีความและสรุปข้อมูล

2. ส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียง

2.1 ส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่

2.2.1 แบบสอบถาม

2.2.2 กิจกรรมส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ จำนวน 6 กิจกรรม

2.2.3 แบบบันทึก

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 เตรียมการโดยประสานความร่วมมือจากโรงเรียน เพื่อนัดหมายเตรียมความพร้อมด้านเวลา สถานที่ สื่อเทคโนโลยี

2.3.2 ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองทุกครั้ง สังเกตเหตุการณ์ขณะดำเนินกิจกรรม จดบันทึกการแสดงออกของนักเรียนทั้งการกระทำและคำพูด และเก็บรวบรวมบันทึกของนักเรียนหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม เรียบเรียง จัดระบบข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์

2.3.3 ศึกษาทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถาม รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์

2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สถิติทดสอบ Mann-Whitney U-test และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผล

1. ผลการศึกษาทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียง ผลการวิจัยพบว่า

1.1 ทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสัมพันธ์ภาพในอาชีพอาชีพ ด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพ ด้านความพึงพอใจในอาชีพ อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความมั่นคงในอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามรายด้าน พบว่า

ด้านความมั่นคงในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ อาชีพทำสวนผลไม้ทำให้ครอบครัวมีอาหารการกินที่ดีและปลอดภัย อาชีพทำสวนผลไม้สามารถพัฒนาขยายเป็นธุรกิจได้ อาชีพทำสวนผลไม้สามารถสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในหลายด้าน และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ถ้ามีโอกาสนักเรียนจะไม่เลือกอาชีพอื่นที่มีรายได้มากกว่าอาชีพทำสวนผลไม้

ด้านความพึงพอใจในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ อาชีพทำสวนผลไม้สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับครอบครัวได้ ผู้ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายสงบสุข อาชีพทำสวนผลไม้เป็นอาชีพที่มีเกียรติ และลำดับสุดท้าย ได้แก่ อาชีพทำสวนผลไม้เป็นอาชีพที่ไม่ต้องทำงานเหน็ดเหนื่อยตรากตรำ

ด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ แบบอย่างการทำสวนผลไม้จากผู้ปกครองสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ นักเรียนสามารถนำแบบอย่างจากผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพทำสวนผลไม้ไปใช้พัฒนาอาชีพได้ นักเรียนเชื่อว่าความรู้ในการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ที่ได้รับจากโรงเรียนสามารถนำไปใช้ในครอบครัวได้ และลำดับสุดท้าย นักเรียนชอบการฝึกปฏิบัติงานอาชีพทำสวนผลไม้จากวิทยากรในชุมชน

ด้านสัมพันธภาพในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้ปกครองทำสวนผลไม้ทำให้เกิดความสัมพันธที่ดี กลุ่มผู้ประกอบอาชีพมีนิสัยอ่อนแอเพื่อเมื่อแม่มีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่อกัน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นนักเรียนสามารถขอคำแนะนำจากผู้ปกครองหรือครอบครัวได้ และลำดับสุดท้าย นักเรียนเป็นผู้ที่ไม่มีปัญหาการทำสวนผลไม้ร่วมกับครอบครัว

1.2 การศึกษาการถ่ายทอดทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ในครอบครัว พบว่า ครอบครัวมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยเด็ก โดยเริ่มจากการพาไปสวน หรือการใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่ในสวนกับพ่อแม่ เมื่อเริ่มโตขึ้นจึงให้ช่วยเหลืองานตามความเหมาะสมกับวัย รวมถึงการให้ข้อมูลโดยการบอกเล่า สอนโดยตรง การทำเป็นแบบอย่างให้ดู การวิเคราะห์เนื้อหาจำแนกรายด้าน พบว่า

ด้านความมั่นคงในอาชีพ ครอบครัวส่งเสริมโดยการถ่ายทอดข้อมูลให้รับรู้รายได้จากการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ของครอบครัว การสั่งสอนเรื่องการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้และช่องทางการทำมาหากินให้มีรายได้มั่นคง การยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจให้มีส่วนรับรู้รายได้ การให้รางวัลตอบแทน การให้มีส่วนร่วมรับรู้รายได้จากการจำหน่าย และข้อเสนอแนะควรส่งเสริมเพิ่มเติม โดยโรงเรียนและครอบครัว สอนการมีรายได้มั่นคงในเรื่อง การจัดการที่ดิน การผลิตให้มีคุณภาพ การสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาเชิงธุรกิจการค้า การเป็นผู้ประกอบการ เช่น การแปรรูป การค้าและการส่งออก เป็นต้น

ด้านความพึงพอใจในอาชีพ ครอบครัวส่งเสริมโดยทำให้เห็นว่าเป็นอาชีพที่มีผลตอบแทนสูง การให้สัมผัสการใช้ชีวิตตามวิถีชีวิตการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ของครอบครัวและคนในชุมชน สร้างความเข้าใจให้เห็นข้อดีของความเป็นอาชีพอิสระการเป็นเจ้าของกิจการ ได้แก่ สร้างแรงจูงใจโดยให้ความอิสระในการจัดการ สามารถใช้ความรู้ความสามารถได้เต็มกำลังความสามารถ และข้อเสนอแนะควรส่งเสริมเพิ่มเติม โดยโรงเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติ การจัดการสวนโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เป็นความรู้เรื่อง เครื่องจักรกล และคิดค้นสิ่งประดิษฐ์มาใช้สร้างความสะดวกสบายได้ ให้เห็นแบบอย่างการทำสวนสมัยใหม่จากสื่อที่หลากหลาย เช่น สวนผลไม้ในชุมชน ศูนย์วิจัยภาครัฐ จากสื่อเครือข่ายออนไลน์ เป็นต้น

ด้านความเป็นแบบอย่าง ครอบครัวส่งเสริมโดยการเป็นแบบอย่างเรื่องความรู้และทักษะในอาชีพทำสวนผลไม้ แบบอย่างเรื่องความคิดและทัศนคติ แบบอย่างเรื่องคุณลักษณะชาวสวนที่ดี และแบบอย่างเรื่องการใช้ชีวิตจากบุคคลภายในครอบครัว ญาติพี่น้อง โรงเรียน และสื่อต่างๆ การลงมือปฏิบัติตามแบบอย่าง ได้แก่ การให้ช่วยเหลืองาน การให้ทำสวนร่วมกับพ่อแม่ การอยู่ใกล้ชิด สร้างแรงจูงใจและเสริมแรงด้วยการแสดงความยอมรับคำชม การให้สิ่งตอบแทน และข้อเสนอแนะควรส่งเสริมเพิ่มเติม โดยโรงเรียนต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือจัดกิจกรรมต่างๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกงานอาชีพในโรงเรียนและนอกโรงเรียน และชุมชนต้องสร้างฐานการเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้จัดเป็นที่ฝึกงานให้มากเพียงพอ

ด้านสัมพันธภาพในอาชีพ ส่งเสริมโดยสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดในครอบครัว การพูดคุยปฏิบัติสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมการทำสวนผลไม้ การสร้างกิจกรรมและวิธีการถ่ายทอด ด้วยกระบวนการภายในครอบครัว และการจัดการที่ดีภายในครอบครัว สร้างแรงจูงใจด้วยวิธีต่าง ๆ ได้แก่ พาปลูกไปสวนตัวเอง ให้ช่วยทำงาน พาไปเยี่ยมเยียนบ้านญาติพี่น้องที่ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ พาไปชมนิทรรศการ การพาไปเข้ารับการอบรม การมีเครือข่ายกลุ่ม

อาชีพบนสื่อออนไลน์และข้อเสนอแนะควรส่งเสริมเพิ่มเติม โดยโรงเรียนสอนเรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อครอบครัว การช่วยเหลือครอบครัวประกอบอาชีพ การสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว พ่อแม่ควรรับฟังความคิดเห็นของลูก การให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และการใกล้ชิดลูก

2. การส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 กิจกรรมส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ ลักษณะกิจกรรมมุ่งส่งเสริม 4 ด้าน คือ ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านความพึงพอใจในอาชีพ ด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพ และด้านสัมพันธ์ภาพในอาชีพ ลักษณะกิจกรรมมี 4 รูปแบบ ได้แก่ โรงเรียนเป็นฐาน ครอบครัวเป็นฐาน ผู้ประกอบการเป็นฐาน และท้องถิ่นเป็นฐาน

2.2 ผลการนำกิจกรรมไปใช้ส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผู้ประกอบการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีทัศนคติสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า

ด้านความมั่นคงในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีในเรื่อง รายได้ ประโยชน์ทางด้านอาหาร สิ่งแวดล้อม การมีที่ดินเป็นของตนเอง และการท่องเที่ยว

ด้านความพึงพอใจในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีในเรื่อง ผลตอบแทนรายได้สูง ความพอใจในวิถีชีวิต และความพอใจที่มีการใช้ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยให้ การประกอบอาชีพทำสวนผลไม้มีความสุขสบาย

ด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีในเรื่องแบบอย่างการใช้ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ แบบอย่างผู้ประกอบการประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะแบบอย่างจากคนรุ่นใหม่ และแบบอย่างจากสื่อเครือข่ายออนไลน์

ด้านสัมพันธ์ภาพในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีในเรื่อง การมีสัมพันธ์ภาพกับกลุ่มผู้ประกอบการทำให้ได้รับความรู้ความคิดมากขึ้นและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการประกอบอาชีพทำสวนร่วมกับพ่อแม่ทำให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว

อภิปรายผล

จากผลการส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.1 ทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านสัมพันธ์ภาพในอาชีพ ด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพ ด้านความพึงพอใจในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้าย ด้านความมั่นคงในอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ด้วยสภาพอาชีพทำสวนผลไม้ซึ่งเป็นอาชีพเกษตรกรรม สภาพสิ่งแวดล้อมและสถานที่ประกอบอาชีพตั้งอยู่ในชนบท ผู้ประกอบการทำงานอยู่ใกล้ชิดธรรมชาติ และอยู่ใกล้ชิดครอบครัว วิถีชีวิตจึงสงบ เรียบง่าย มีอิสระ ห่างไกลความวุ่นวายต่างจากวิถีชีวิตในเขตเมือง ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นแบบเครือญาติ นักเรียนส่วนมากจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพ่อแม่ ญาติพี่น้อง รวมถึงเพื่อนบ้าน และด้วยการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน จึงสามารถเรียนรู้และเห็นแบบอย่างการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ แบบอย่างการใช้ชีวิตของบุคคลแวดล้อมในชุมชนและรับเอาทัศนคติที่ดีต่ออาชีพทำสวนผลไม้มาเป็นของตนเองซึ่งเกิดจากกระบวนการ ชัดเจนทางสังคม ดังแนวคิดของ Corey

& Corey (2010, pp. 284-291) กล่าวว่า บุคคลพัฒนาทัศนคติต่ออาชีพจากการเรียนรู้สถานภาพอาชีพจากบุคคลแวดล้อมในสังคมโดยการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้การทำงานในครอบครัวและวัฒนธรรมในสังคมทำให้บุคคลเกิดทัศนคติที่ดีต่ออาชีพส่วนในรายด้านนักเรียนมีทัศนคติด้านความมั่นคงในอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง และมีทัศนคติน้อยที่สุดในเรื่องถ้ามีโอกาสนักเรียนนักเรียนจะเลือกอาชีพอื่นที่มีรายได้มากกว่าอาชีพทำสวนผลไม้ ด้านความพึงพอใจในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติน้อยที่สุดในเรื่องอาชีพทำสวนผลไม้เป็นอาชีพที่ไม่ต้องทำงานเหน็ดเหนื่อยตรากตรำ ทั้งนี้เนื่องมาจากค่านิยมในการเลือกอาชีพในสังคม ซึ่งบุคคลจะเลือกอาชีพที่สามารถตอบสนองความต้องการด้านความมั่นคงเรื่องรายได้มากที่สุด และค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพเกษตรซึ่งคนส่วนใหญ่ในสังคมมองว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ต่ำ ไม่สามารถสร้างความร่ำรวยได้ และเป็นอาชีพที่ต้องทำงานเหน็ดเหนื่อยตรากตรำสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงศ์ กาศเกษม (2547) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพเกษตรของผู้เรียน ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพเกษตรในระดับมาก ได้แก่ ด้านความถนัดและความสนใจ ด้านค่านิยมและตลาดแรงงาน ด้านรายได้ความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง ด้านสถานศึกษาและบุคลิกภาพ ด้านสติปัญญาและความสามารถ ระดับปานกลาง ได้แก่ บุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้องและชุมชน และงานวิจัยของ ยศ บริสุทธิ์ (2558) ศึกษาเรื่อง เงื่อนไขฐานรากในการเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เงื่อนไขการเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรมของบุตรหลานเกษตรกรที่ยังไม่ทำการเกษตรเต็มตัว ได้แก่ การได้รับการยอมรับทางสังคม ความต้องการความสวยงามของร่างกาย และความลำบากตรากตรำในการประกอบอาชีพเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ไม่เข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม ส่วนด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพนักเรียนมีทัศนคติ น้อยที่สุดในเรื่อง นักเรียนชอบการฝึกปฏิบัติงานอาชีพทำสวนผลไม้จากวิทยากรในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยังอยู่ในวัยเรียนจึงใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียน โอกาสในการฝึกปฏิบัติงานในอาชีพจากครอบครัวและในชุมชนจึงน้อย และอาจเนื่องมาจากนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนของครูในการนำนักเรียนเรียนรู้ในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lawey (1998) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสังคมท้องถิ่น พบว่า การให้ความสำคัญกับท้องถิ่นโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความรู้ในสาขาต่าง ๆ มาสู่โรงเรียนจะทำให้การเรียนการสอนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนและโรงเรียนโดยใช้แนวทางในการจัดการศึกษา คือ การใช้พื้นที่ชุมชนในการศึกษาเรียนรู้ องค์กรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และด้านสัมพันธภาพในอาชีพนักเรียนมีทัศนคติ น้อยที่สุดในเรื่อง นักเรียนเป็นผู้ที่ไม่มีปัญหาการทำสวนผลไม้ร่วมกับครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำลังอยู่ในช่วงของวัยรุ่นจึงมีความสับสนในตนเอง ระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ และมักติดเพื่อน การปรับตัวทางสังคมเป็นปัญหาสำหรับวัยรุ่น นักเรียนบางส่วนจึงมีปัญหากการทำสวนผลไม้ร่วมกับครอบครัว ดังแนวคิดของศรีเรือน แก้วกังวาล (2553, หน้า 17) วัยรุ่นเป็นวัยที่เด็กต้องการเตรียมตัวสำหรับอาชีพ แต่ยังถือตัวเองเป็นใหญ่ในบางแง่มุม และมีช่องว่างระหว่างวัยกับผู้ปกครอง ดังนั้นพ่อแม่ต้องเข้าใจลูก

1.2 การถ่ายทอดทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ในครอบครัว พบว่า ครอบครัวมีการถ่ายทอดอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยเด็ก โดยเริ่มจากการพาไปสวน หรือการใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่ในสวนกับพ่อแม่ เมื่อเริ่มโตขึ้นจึงให้ช่วยเหลืองานตามความเหมาะสมกับวัย รวมถึงการให้ข้อมูลโดยการบอกเล่า สั่งสอนโดยตรง การทำเป็นแบบอย่างให้ดู การถ่ายทอดความรู้เรื่อง รายได้จากการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ สั่งสอนช่องทางการทำมาหากินให้มีรายได้มั่นคง ความพึงพอใจ ในวิถีชีวิตอาชีพทำสวนผลไม้ การเป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพ และการใช้ชีวิต โดยใช้ความสัมพันธ์ใกล้ชิดในครอบครัว การจัดการในครอบครัวและการสร้างแรงจูงใจ และการเสริมแรงต่าง ๆ สมาชิกในครอบครัวมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพทำสวนผลไม้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการได้รับอิทธิพล มาจากพ่อแม่เนื่องจากพ่อแม่เป็นผู้

ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพและมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพทำสวน-ผลไม้ จึงทำให้บุตรหลานมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพทำสวนผลไม้ สอดกับแนวคิด ของ Capuzzi & Stauffer (2012, pp. 336-337) กล่าวไว้ว่า พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะเป็นบุคคลแรกที่ทำให้เด็กมีการเรียนรู้อาชีพโดยเด็กจะเรียนรู้บทบาทและรูปแบบอาชีพจากพ่อแม่และครอบครัว เช่นเดียวกับแนวคิดของ Elliot & et al. (2000, pp. 199-244) กล่าวไว้ว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อมโดยอิทธิพลของสังคมแวดล้อม จากการมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดเป็นคิด ความเชื่อ ความรู้สึกและพฤติกรรมต่อเป้าหมายทัศนคติ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทัศนคติที่สำคัญคือ การเรียนรู้แบบโยง ความสัมพันธ์ การเรียนรู้ด้วยการเสริมแรง และการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ ดังนั้นหากพ่อแม่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพทำสวนผลไม้ลูกก็จะมีความทัศนคติที่ดีด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Zaden & Crandell (2007, pp. 429-430) กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพต้องให้มีความสมดุลระหว่างอาชีพและการเรียน โรงเรียน พ่อแม่ ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ขวัญกำลังใจ และสร้างสิ่งจูงใจให้มีการเตรียมตัวด้านอาชีพ ผลของการส่งเสริมจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ เหล่าบุญมา (2550) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยข้อมูลข่าวสาร และปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ซึ่งในด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ความสนใจของนักเรียนมีความสำคัญมากที่สุดส่วนปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้อง พบว่า พ่อแม่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน

2. การส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า เป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ ประกอบด้วยกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน 4 ด้าน คือ ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านความพึงพอใจในอาชีพ ด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพ และด้านสัมพันธภาพในอาชีพ รูปแบบการจัดกิจกรรม มี 4 รูปแบบ คือ โรงเรียนเป็นฐาน ครอบครัวเป็นฐาน สถานประกอบการเป็นฐาน และท้องถิ่นเป็นฐาน ผลการนำกิจกรรมไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีทัศนคติสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ผลการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า ด้านความมั่นคงในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีในเรื่อง รายได้ ประโยชน์ด้านอาหาร สิ่งแวดล้อม การเป็นเจ้าของที่ดิน และการท่องเที่ยว ด้านความพึงพอใจในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีเรื่อง ผลตอบแทนทางรายได้สูง ความพอใจในวิถีชีวิต และความพอใจที่มีการใช้ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ช่วยทำให้การประกอบอาชีพทำสวนผลไม้มีความสะดวกสบาย ด้านความเป็นแบบอย่างในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีเรื่อง แบบอย่างการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ แบบอย่างผู้ประสบความสำเร็จ แบบอย่างจากคนรุ่นใหม่ และแบบอย่างจากสื่อเครือข่ายออนไลน์ และด้านสัมพันธภาพในอาชีพ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีเรื่อง การประกอบอาชีพทำสวนร่วมกับพ่อแม่ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว และการมีสัมพันธภาพกับกลุ่มผู้ประกอบอาชีพทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นและเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังคมและวัฒนธรรมแวดล้อมของนักเรียน การตั้งบ้านเรือนส่วนใหญ่อยู่ในสวนผลไม้ของตนเอง และแม้ว่าบางส่วนไม่ได้ตั้งอยู่ในสวนผลไม้ของตนเอง แต่จะแวดล้อมไปด้วยสวนของญาติพี่น้อง หรือเพื่อนบ้าน และการออกแบบกิจกรรมใช้ฐานการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของ Sydney P. Marland (Herr & Crammer, 1996, pp.34-39) และแนวคิดของ Fishbein & Aizen (Mio & Haddock, 2010, pp. 67-70) ที่เชื่อว่า ทัศนคติมี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม ซึ่งอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงมีผลต่อทัศนคติ และสัมพันธ์กับการกระทำ เป็นสาเหตุให้นักเรียนมีทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย Frazee & et.al. (2011) ศึกษาเรื่อง ผลการดำเนินการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการเกษตรภาคฤดูร้อนให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้มีความพร้อมด้านทัศนคติและความเชื่อในความสามารถของตนเองในวิชาเกษตรและอาชีพ

เกษตร พบว่า ทักษะคตินักเรียนใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านการรับรู้ ด้านความปรารถนาในอาชีพการเกษตร มีทัศนคติที่ดีสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งอาจมีผลให้มีความชอบอาชีพเกษตรหรือวิชาเกษตรมากขึ้นและมีการเลือกอาชีพเกษตรตามมา และงานวิจัยของ ญัฐพงษ์ โทมัน (2558) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการปลูกฝังการเรียนรู้ด้านเจตคติ พบว่า รูปแบบการปลูกฝังการเรียนรู้ด้านเจตคติประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนสร้างการรับรู้ ขั้นตอนสร้างความเต็มใจ และขั้นตอนสร้างการเห็นคุณค่า

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพสวนผลไม้ โดยจัดตั้งเป็นชมรม เช่น ยุวเกษตรกรอาชีพทำสวนผลไม้ เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมทัศนคติ ความรู้ และทักษะอาชีพ
2. ครอบครัวควรส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้โดยสร้างแรงจูงใจ และเป็นแบบอย่างที่ดีเนื่องจากนักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดให้มีทัศนคติที่ดีด้วย
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนควรร่วมมือส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่ม เนื่องจากในชุมชนมีฐานการเรียนรู้ที่มีคุณค่าต่อนักเรียนทุกฝ่ายควรนำทุนของชุมชนถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อสืบทอดการประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเนื่องจากจะทำให้มีการจัดกิจกรรมปลูกฝังทัศนคติต่ออาชีพทำสวนผลไม้อย่างต่อเนื่อง
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ เนื่องจากอาจมีตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการสืบทอดอาชีพทำสวนผลไม้ของนักเรียน
3. ควรศึกษาการสร้างเครือข่ายชุมชนการจัดการความรู้การประกอบอาชีพทำสวนผลไม้อย่างยั่งยืนสำหรับส่งเสริมการเรียนรู้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากการประสานความร่วมมือในชุมชนเป็นเงื่อนไขสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ญัฐพงษ์ โทมัน. (2557). *การพัฒนารูปแบบการปลูกฝังการเรียนรู้ด้านเจตคติ*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิจัยและพัฒนาการสอนเทคนิคศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ปราโมทย์ ร่วมสุข. (2554). *คู่มือการผลิตผลไม้ปลอดภัย*. จันทบุรี : โครงการองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรีกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการสนับสนุนส่งเสริมแก้ไขและพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดจันทบุรี.
- พิภพ วงษ์เงิน. (2547). *พฤติกรรมมองการณ์ไกล*. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน (2553). *จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์สารสนเทศกรมส่งเสริมการเกษตร. (ธันวาคม 2555). *จำนวนประชากรภาคเกษตร*. วันที่ค้นข้อมูล 29 มิถุนายน 2556, เข้าถึงได้จาก [http //doae.go.th](http://doae.go.th)

- สมพงษ์ ภาคเกษม. (2547). *ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนสายอาชีพเกษตรของผู้เรียนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). *แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2557). *นโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก*. วันที่ค้นข้อมูล 28 พฤษภาคม 2557, เข้าถึงได้จาก <http://boi.go.th>.
- ยศ บริสุทธิ์. (2558). *เงื่อนไขฐานรากในการเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรและบุตรหลานเกษตรกร*. *วารสารเกษตร*, 31(2), 62.
- อมรรัตน์ เหล่าบุญมา. (2550). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อำพน สุอำพัน. (2553). *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาจิตวิทยาทั่วไป : General Psychology หน่วยที่ 8-15*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Capuzzi, D., & Stauffert, M. D. (2012). *Career counseling* (2nd ed.). New Jersey : Taylor & Francis Group.
- Corey, G., & Corey, M. S. (2010). *I never knew, I had a choice : Exploration in personal growth* (9th ed.). United States of America : Brook/Cole Cengage Learning.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (3rd ed). New York : Harper & Collins.
- Elliott, N, S. et al. (2000). *Educational psychology : Effective teaching, effective learning* (3rd ed.). United State : McGraw-Hill.
- Fraze et.al. (2011). *Urban high school students' perceptions about agricultural careers and general agricultural knowledge*. *NACTA Journal*, 55(4), 32-36.
- Herr, E. L. & Cramer, S. H. (1996). *Career guidance and counseling through the life span : Systematic approaches* (5th ed.). New York : HarperCollins.
- Lawey, R. F. (1998). *Audio Visual Method in Teaching*. New York : Holt Printchard and Winston.
- Maio, G. R., & Haddock, G. (2012). *The Psychology of attitudes and attitude change*. Great Britain : Tj International Ltd, Padstow, Cornwall.
- Zanden, V., & Crandell. (2007). *Human development* (8nd ed.). New York : Mc Graw-Hill.